

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ

Συνοπτική έκθεση πεπραγμένων του έτους 1993

Το έργο του Κέντρου Λαογραφίας για το έτος 1993 έχει ως εξής:

A. Εισαγωγή λαογραφικής ύλης

Στο Κέντρο εισήχθησαν:

1) 16 λαογραφικές συλλογές (δακτυλογραφημένες ή χειρόγραφες) έκτασως 4.372 σελίδων.

2) 412 δίσκοι δημοτικής αλλά και άλλης μουσικής που κατατέθηκαν στο Κέντρο δια των ελληνικών φωνογραφικών εταιρειών Fabel Sound και Polygram, ως και 1 CD.

3) 3 ταινίες εικονοσκοπήσεως, το περιεχόμενο των οποίων περιστρέφεται κυρίως σε μορφές του λαϊκού βίου σχετικές με το χορό, το ένδυμα, τα λατρευτικά και γαμήλια έθιμα και τις βιοτεχνικές μονάδες.

B. Άρχειακό και ευρύτερο επιστημονικό έργο

1) Έγινε ή αντιβολή 1.854 δελτίων ποικίλης λαογραφικής ύλης.

2) Κατατάχθηκαν 577 δελτία.

3) Έγινε τακτοποίηση παροιμιών.

4) Έπιπλα και σκεύη (Έκδοση). Πρόγραμμα ύλικου βίου:

Έγινε προσπάθεια συγκεντρώσεως φωτογραφικού ύλικου σχετικού με το υπό εξέλιξη πρόγραμμα. Υπογραμμίζουμε ιδιαίτερα ότι οι μορφές αυτές των αντικειμένων χάνονται από την τυποποιημένη και απρόσωπη μαζική παραγωγή, ή οποία συνήθως υίοθετεϊ και μορφές ξένες προς τις τοπικές. Η έκδοση αυτή, που ενδιαφέρει όχι μόνο τους ειδικούς αλλά και το ευρύτερο κοινό, τους καλλιτέχνες κ.λπ. παρουσιάζει την εξέλικτική πορεία τής παραδοσιακής τεχνικής με τη νέα τεχνική και την τεχνολογία.

5) Αίνιγματα (Έκδοση). Πρόγραμμα πνευματικού βίου:

Συνεχίστηκε ή προετοιμασία για την έκδοση αίνιγμάτων.

6) Πρόγραμμα κωδικοποίησεως των μορφών του λαϊκού βίου. Άξιολόγηση χειρογράφων:

Έγινε προσπάθεια αξιολογήσεως χειρογράφων από τον ήπειρωτικό χώρο.

Γ. Λαογραφικές αποστολές

Ἡ ἐπιτόπια ἔρευνα τῶν ἐρευνητῶν τοῦ Κέντρου κάλυψε γεωγραφικὲς μονάδες τοῦ νησιωτικοῦ καὶ ἡπειρωτικοῦ χώρου ὡς ἐξῆς:

1) Ἡ Διευθύντρια τοῦ Κέντρου κ. Ἄννα Παπαμιχαήλ-Κουτρούμπα καὶ ἡ ἔθνομουσικολόγος-ἐρευνήτρια κ. Μαρία Ἀνδρουλάκη πραγματοποίησαν λαογραφικὴ ἀποστολὴ στὸ νομὸ Δωδεκανήσου.

2) Ἡ κ. Αἰκατερίνη Πολυμέρου-Καμηλάκη στὸ νομὸ Τρικάλων.

3) Ὁ κ. Ἐλευθέριος Ἀλεξάκης στὸ νομὸ Ἰωαννίνων.

4) Ἡ κ. Ἐλένη Ψυχολοιοῦ στὸ νομὸ Ἡλείας.

5) Ἡ κ. Μιράντα Τερζοπούλου στὸ νομὸ Λαρίσης.

6) Ὁ κ. Παναγιώτης Καμηλάκης στὸ νομὸ Πιερίας καὶ

7) Ἡ κ. Ἀλίκη Παληοδήμου στὸ νομὸ Λευκάδος.

Πρέπει νὰ σημειωθῇ μὲ ἰδιαίτερη ἔμφαση ὅτι ἡ ἐργασία τῆς ἐπιτόπιας ἔρευνας εἶναι ἀναγκαία γιὰ τὴ συγκέντρωση τοῦ ὕλικου τῶν μορφῶν τοῦ βίου, κυρίως ἐξ αἰτίας τῆς εἰσόδου τῆς νέας τεχνολογίας καὶ τῶν συγκοινωνιακῶν καὶ ἐπικοινωνιακῶν μέσων σὲ ὅλες τὶς γεωγραφικὲς μονάδες. Γιὰ τὴν κάλυψη εὐρύτερου γεωγραφικοῦ χώρου ἐτοιμάζουμε πρόγραμμα ἐκτελέσεως λαογραφικῶν ἀποστολῶν καὶ συλλογῆς λαογραφικῆς ὕλης ἀπὸ εἰδικὸ προσωπικό.

Δ. Ἐκδόσεις

1) Ἐπετηρίδα:

Ἐκυκλοφόρησε ὁ ΚΖ'-ΚΖ' τόμος τῆς Ἐπετηρίδος τοῦ Κέντρου (τυπογραφικὰ 48).

2) Δίσκοι γαμηλίων τραγουδιῶν:

Προετοιμάζεται τὸ φυλλάδιο τῶν ὑπὸ ἐκτύπωση γαμηλίων δίσκων (Ἐκλογὴ γαμηλίων τραγουδιῶν τῆς Θεσσαλίας).

Ε. Μουσικὸ Τμήμα

1) Εἰσαγωγὴ μουσικῆς ὕλης:

Καταγράφηκαν στὸ βιβλίο Εἰσαγωγῆς μουσικῆς ὕλης 53 ἠχογραφήσεις καὶ ἔγινε ὁ καθορισμὸς τοῦ ρυθμοῦ τῶν μελωδιῶν αὐτῶν.

2) Ἐγινε ἡ εὐρετηρίαση τῶν εἰσαγομένων ἠχογραφήσεων (κωδικοποίηση, καταγραφή ἢ ἐνημέρωση 68 καρτελλῶν).

3) Ἐγινε ἡ μουσικὴ καταγραφή καὶ ἐπεξεργασία 24 μελωδιῶν.

4) Συντήρηση ταινιῶν:

Γυρίστηκαν 320 ταινίες πρὸς στοιχειώδη συντήρηση τοῦ ὑλικοῦ. Δυστυχῶς δὲν ἔγινε ἡ ἀγορά τῶν καταλλήλων μηχανημάτων πρὸς ἀντιγραφή καὶ διάσωση τοῦ μοναδικοῦ καὶ ἀνεπανάληπτου αὐτοῦ ὑλικοῦ παρὰ τὶς ἐπίμονες προσπάθειες τοῦ Κέντρου.

5) Στὸ εἰδικὸ Βιβλίον εἰσαγωγῆς ἔγινε ἡ καταγραφή 77 δίσκων.

Ζ. Μουσειακὴ Συλλογὴ

Ἡ Μουσειακὴ Συλλογὴ τοῦ Κέντρου ἐμπλουτίστηκε μὲ τὴν εἰσαγωγὴν 4 μουσειακῶν ἀντικειμένων ἀπὸ τὸ νησιωτικὸ χῶρον (Ρόδο).

Ζ. Βιβλιοθήκη

1) Ἡ Βιβλιοθήκη τοῦ Κέντρου ἐμπλουτίστηκε μὲ 330 ἔντυπα.

2) Καταγράφηκαν 193 ἔντυπα.

Η. Κινηματογραφικὸ-Εἰκονοσκοπικὸ Τμῆμα

Τὸ ὑλικὸ μὲ τὸ ὁποῖο ἐμπλουτίστηκε τὸ Τμῆμα ἀναφέρεται στὴν κοινωνικο-πολιτισμικὴ ζωὴ τῆς Δωδεκανήσου, εἰδικώτερα στὸ γάμο, στὴ λατρεία, στοὺς χορούς, στὶς ἐμποροπανηγύρεις, στὶς οἰκονομικὰς μονάδες (οἰκιακὴ βιοτεχνικὴ μονάδα: σταμπωτά· καὶ εὐρύτερη: κεραμεικὴ).

Θ. Φωτογραφικὸ Τμῆμα

Τὸ ὑλικὸ ποὺ συγκεντρώθηκε στὸ Τμῆμα αὐτὸ καλύπτει σχεδὸν ὅλες τὶς μορφές τοῦ βίου καὶ ἀποτελεῖ τὸ ἀναγκαῖο καὶ ἀναντικατάστατο ὀπτικὸ συμπλήρωμα τῆς χειρόγραφης ὕλης. Προέρχεται δὲ κυρίως ἀπὸ τὶς ἐπιτόπιες ἔρευνες τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Κέντρου.

Ι. Ἐπιστημονικὴ συνδρομὴ σὲ ξένους ἐρευνητὲς

Τὸ Κέντρο συνεχίζει νὰ ἀσχολῆται μὲ τὴν ἐπιστημονικὴ καθοδήγηση: α) στὸν τομέα τῆς ἔρευνας καὶ συλλογῆς ὑλικοῦ (ἐπιτόπια ἔρευνα)· β) στὴν παροχὴ πληροφοριῶν καὶ ὑλικοῦ γιὰ θέματα τοῦ ἐν γένει ἐλληνικοῦ βίου τόσο σὲ Ἑλληνες ὅσο καὶ σὲ ξένους ἐρευνητὲς καὶ συγγραφεῖς διατριβῶν καὶ μελετῶν· γ) παροχὴ θεματικῶν πληροφοριῶν καὶ ὑλικοῦ σὲ Ἰνστιτοῦτα τοῦ ἐξωτερικοῦ. Τέλος στὴ Βιβλιοθήκη τοῦ Κέντρου ἐξυπηρετοῦνται πολλοὶ ἀναγνώστες.

ΙΑ. Προσωπικὸ

Τὸ Κέντρο ἔχει ἀπογυμνωθῆ δυστυχῶς ἀπὸ τὸ ἀναγκαιότατο προσωπικὸ στη-

ρίξεως τῆς ἔρευνας (γραφεῖς-καταγραφεῖς-ἀποδελτιωτές). Ἐπιτακτική καὶ ἀμεση εἶναι ἡ ἀνάγκη νὰ ἐνισχυθῇ τὸ Κέντρο τουλάχιστον μὲ δύο ἀκόμη γραφεῖς.

ΙΒ. Ἐξοπλισμὸς τοῦ Κέντρου

Δυστυχῶς παρὰ τὶς ἐπίμονες προσπάθειες γιὰ τὴν ἀγορὰ τῶν καταλλήλων μηχανημάτων, πού εἶναι ἀπαραίτητα πρὸς ἀντιγραφή τοῦ ἀναντικατάστατου ἠχογραφημένου ὕλικου, τοῦ θησαυροῦ τοῦ Κέντρου καὶ τῆς ἐθνικῆς μας παράδοσης, ἡ ἀγορὰ δὲν πραγματοποιήθηκε.

ΙΓ. Ἐπιστημονικὰ Συνέδρια

Ἡ Διευθύντρια καὶ οἱ ἐρευνητὲς τοῦ Κέντρου ἔλαβαν μέρος στὰ ἐξῆς συνέδρια, συμπόσια καὶ σεμινάρια:

1) Ἡ Διευθύντρια τοῦ Κέντρου κ. Ἄννα Παπαμιχαήλ-Κουτρούμπα συμμετέσχε στὰ ἐξῆς:

α) Στὸ Β' Συνέδριο Λαρισαϊκῶν Σπουδῶν (Λάρισα, 20-21 Μαρτίου 1993) μὲ τὴν ἀνακοίνωση: «Ἡ προϊὸν ὡς θεσμὸς τοῦ οἰκογενειακοῦ δικαίου στὸ νομὸ Λαρίσης».

β) Στὸ Internationales Symposium zur Erforschung und musealen Dokumentation von Spielzeug, Kinder und Jugendkult: Kindheit-Spielzeit? (Köln, 20-23 Juni 1993) μὲ τὴν ἀνακοίνωση: «Learning through playing games in Greece».

γ) Στὸ 10th Congress of Jewish Studies (Jerusalem, 22-29 June 1993) μὲ τὴν ἀνακοίνωση: «Occupations of Jewish people in the Hellenic proverbs».

δ) Στὸ International Symposium τῆς Swedish Royal Academy for History and Antiquities μὲ θέμα: «Religion in Everyday Life, past and present» (Stockholm, 13-15 September 1993).

ε) Στὸ International Congress of the American Folklore Association: Folklore, civil rights and social justice (Eugene, Oregon U.S.A.) μὲ τὴν ἀνακοίνωση: «Some aspects from the Hellenic Public Folk Law (ἐστάλη)».

ς) Στὸ Εὐρωπαϊκὸ Σεμινάριο Ἐπιμορφώσεως Ἐνηλίκων (Κῶς, 16-18 Ὀκτωβρίου 1993) μὲ θέμα: «Παραδοσιακὴ τεχνικὴ καὶ νέα τεχνολογία».

ζ) Στὸ Ε' Πανελλήνιο Συμπόσιο Λατινικῶν Σπουδῶν: Ἡ μίμηση στὴ Λατινικὴ Λογοτεχνία (Ἀθήνα, 5-7 Νοεμβρίου 1993) μὲ τὴν ἀνακοίνωση: «Μίμηση καὶ λαϊκὴ φιλολογία-λογοτεχνία μὲ ἀφορμὴ τὶς «Μεταμορφώσεις» τοῦ Ἀπουληίου».

2) 'Ο έρευνήτης του Κέντρου κ. Γεώργιος Αϊκατερινίδης στά:

α) Πανελλήνιο Συνέδριο: Τò δημοτικό τραγούδι τής Μακεδονίας, Δῆμος Θεσσαλονίκης, Κέντρο Μουσικῆς (Θεσσαλονίκη, 14-15 Μαΐου 1993) με τήν ανακοίνωση: «Τò χελιδόνισμα στήν περιοχή τής Μακεδονίας».

β) 'Επιμορφωτικό Σεμινάριο, Καλλιτεχνικό Σωματεῖο «Κρητική Μοῦσα» ὑπό τήν αἰγίδα του Πολυτεχνείου Κρήτης (Χανιά, 5-7 Νοεμβρίου 1993) με τήν ανακοίνωση: «Γνωριμία με τή λαϊκή μας τέχνη».

3) 'Η έρευνήτρια του Κέντρου κ. Αϊκατερίνη Πολυμέρου-Καμηλάκη στά:

α) Συνέδριο που διοργάνωσε τò Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας και ἡ Κοινότητα Πορταριάς, «Τò παραμῦθι κι οἱ παραμυθάδες στήν 'Ελλάδα» (Πορταριά, 14-16 Μαΐου 1993) με τήν ανακοίνωση: «Πηλιορείτικα παραμῦθια τής συλλογῆς Ν.Γ. Πολίτου».

β) «Συνέδριο γιά τò παρελθόν, τò παρὸν και τò μέλλον» τής 'Ανάβρας (Γούρας) 'Αλμυροῦ ('Ανάβρα, 31 'Ιουλίου -1 Αὐγούστου 1993) με τήν ανακοίνωση: «Οἱ ὑδροκίνητες βιοτεχνίες τής Γούρας».

γ) Συνέδριο: 'Η βιομηχανία του Βόλου και τής περιοχῆς, 1881-1981, που ὀργάνωσε ὁ Δῆμος Βόλου σέ συνεργασία με τò Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, τήν 'Ιστορική και Λαογραφική 'Εταιρεία τῶν Θεσσαλῶν και τήν 'Εταιρεία Θεσσαλικῶν 'Ερευνῶν (Βόλος, 25-28 Νοεμβρίου 1993) με τήν ανακοίνωση: «Τὰ γεωργικά ἔργα-λεῖα και ἡ βιομηχανία στή Θεσσαλία».

4) 'Ο έρευνήτης του Κέντρου κ. 'Ελευθέριος 'Αλεξάκης στίς:

α) Σ' 'Επιστημονική Συνάντηση Ν.Α. 'Αττικῆς (Μαρκόπουλο, 21-24 'Οκτωβρίου 1993) με τήν ανακοίνωση: «Τò αἶμα και τò λάδι». Φυσική και πνευματική συγένεια σέ μιὰ ἀρβανίτικη κοινότητα. 'Η περίπτωση του Κουβαρᾶ Ν.Α. 'Αττικῆς - Λαυρεωτικῆς.

β) Συνάντηση 'Ιστορίας τής Μάνης (15ος-19ος αἰ.). Περιηγητές και ἐπιστημονικές ἀποστολές. Μαρτυρίες γιά τò χῶρο και τήν κοινωνία τής Μάνης (Γύθειο - 'Αρεόπολη Λακωνίας, 4-7 Νοεμβρίου 1993) με τήν ανακοίνωση: «'Εμεῖς και οἱ ἄλλοι». 'Εθνοϊστορικές προσεγγίσεις στά περιηγητικά κείμενα γιά τή Μάνη.

5) 'Ο έρευνήτης του Κέντρου κ. Παναγιώτης Καμηλάκης στά:

α) Συνέδριο: Τò παρελθόν, τò παρὸν και τò μέλλον τής 'Ανάβρας 'Αλμυροῦ ('Ανάβρα, 31 'Ιουλίου-1 Αὐγούστου 1993) με τήν ανακοίνωση: «Βιοτεχνικές και ἐπαγγελματικές δραστηριότητες στήν 'Ανάβρα».

β) Συνέδριο του Πολιτιστικοῦ 'Ιδρύματος τής ΕΤΒΑ στή Νάουσα Μακεδονίας:

Ἀμπελοοινική ἱστορία στὸ χῶρο τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς Θράκης (17-19 Σεπτεμβρίου 1993) μὲ τὴν ἀνακοίνωση: «Ἀμπελοργία καὶ ἐμπόριο κρασιοῦ στὴ Ν.Δ. Μακεδονία. Ἡ περίπτωση τῆς Σιάτιστας».

6) Ἡ ἐρευνήτρια-ἐθνομουσικολόγος κ. Μαρία Ἀνδρουλάκη στό:

3ο Συμπόσιο Τρικαλινῶν Σπουδῶν (Τρίκαλα, 5-7 Νοεμβρίου 1993) μὲ τὴν ἀνακοίνωση: «Ἀπὸ τὰ πασχαλιάτικα τραγούδια τῆς περιοχῆς τῶν Τρικάλων».

Ἡ Διευθύντρια

Ἄννα Παπαμιχαήλ-Κουτρούμπα